EUROPOS PARLAMENTAS

2004 *2009*

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

2008/2235(INI)

22.10.2008

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl Direktyvos 2003/9/EB dėl prieglobsčio prašytojų ir pabėgėlių priėmimo sąlygų įgyvendinimo Europos Sąjungoje: Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto (LIBE) 2005–2008 m. apsilankymai
(2008/2235(INI))

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

Pranešėjas: Martine Roure

PR_INI

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl Direktyvos 2003/9/EB dėl prieglobsčio prašytojų ir pabėgėlių priėmimo sąlygų įgyvendinimo Europos Sąjungoje: Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto (LIBE) 2005–2008 m. apsilankymai
(2008/2235(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į 2003 m. sausio 27 d. Tarybos direktyvą 2003/9/EB, nustatančią minimalias normas dėl prieglobsčio prašytojų priėmimo[1] (Prieglobsčio prašytojų priėmimo direktyva),

– atsižvelgdamas į 2005 m. gruodžio 1 d. Tarybos direktyvą 2005/85/EB, nustatančią būtiniausius reikalavimus dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse[2] (Procedūrų direktyva),

– atsižvelgdamas į 2003 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 343/2003, nustatantį valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus[3] (II Dublino reglamentas),

– atsižvelgdamas į 2007 m. lapkričio 26 d. Komisijos ataskaitą dėl 2003 m. sausio 27 d. Tarybos direktyvos 2003/9/EB, nustatančios minimalias normas dėl prieglobsčio prašytojų priėmimo, taikymo (COM(2007)0745),

– atsižvelgdamas į Europos konvenciją dėl žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos, ypač į jos 5 ir 8 straipsnius,

– atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų Vaiko teisių konvenciją,

– atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto apsilankymus Italijoje (Lampedūzoje), Ispanijoje (Seutoje ir Meliljoje, Kanarų salose), Prancūzijoje (Paryžiuje), Maltoje, Graikijoje, Belgijoje, Didžiojoje Britanijoje, Nyderlanduose, Lenkijoje, Danijoje ir Kipre,

– atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimą (A6-0000/2008),

A. atsižvelgdamas į tai, kad Direktyva 2003/9/EB, nustatanti minimalias normas dėl prieglobsčio prašytojų priėmimo, yra pagrindinė bendros Europos prieglobsčio sistemos įgyvendinimo pirmojo etapo dalis,

[1] OL L 31, 2003 2 6, p. 18.
[2] OL L 326, 2005 12 13, p.13.
[3] OL L 50, 2003 2 25, p. 1.

B. kadangi pagal Priėmimo ir Prieglobsčio procedūrų direktyvas valstybės narės yra įpareigotos teikti prieglobsčio prašytojams informaciją raštu apie jų teises ir organizacijas, kurios teikia pagalbą; kadangi labai svarbu, kad atsižvelgiant į sudėtingas procedūras ir trumpus terminus (ypač tais atvejais, kai vykdomos pagreitintos procedūros) prieglobsčio prašytojai ir imigrantai gautų tinkamų teisinių patarimų, turėtų galimybę naudotis vertėjo paslaugomis ir galėtų jiems suprantama kalba susipažinti su jų klausimais priimtais sprendimais,

C. kadangi norint užtikrinti veiksmingą prieglobsčio suteikimą svarbu atidžiai stebėti, kad prieglobsčio procedūros būtų skaidrios (prieglobsčio prašymo patenkinimo ar atmetimo kriterijai), teisingos, veiksmingos ir proporcingos,

D. kadangi pagal Direktyvos 2003/9/EB 7 straipsnio nuostatas prieglobsčio prašytojams suteikiama teisė laisvai judėti valstybės narės, kurioje jie pateikė prieglobsčio prašymą, teritorijoje ir kadangi valstybės narės gali šią teisę apriboti,

E. kadangi pagal Vaiko teisių konvenciją saugomos visų nepilnamečių, įskaitant tuos, kurie išvykę iš savo kilmės šalies, teisės ir kadangi pagal Priėmimo direktyvą valstybės narės įpareigojamos atsižvelgti į ypatingą nepilnamečių padėtį ir pagal šią direktyvą jiems suteikiamos ypatingos teisės, pvz., teisė mokytis,

F. kadangi ne kartą savo apsilankymų metu Parlamento nariai nustatė, kad sulaikymo sąlygos, atsižvelgiant į higieną, privatumą ir aprūpinimo užtikrinimą, nepriimtinos ir kad sulaikytieji asmenys nebuvo nuolat informuojami apie sulaikymo priežastis, jų teises ir bylų nagrinėjimo eigą,

Bendrosios pastabos ir prieglobsčio procedūros

1. apgailestauja dėl apsilankymų metu pastebėto fakto, kad valstybės narės dar blogai taiko esamas direktyvas arba visai jų netaiko; prašo Komisijos imtis reikiamų priemonių siekiant užtikrinti, kad direktyvos būtų perkeltos į nacionalinę teisę ir kad būtų laikomasi jų nuostatų;

2. apgailestauja, kad, atsisakius derinti valstybių narių įstatymus, pagal Direktyvą 2003/9/EB valstybėms narėms buvo palikti dideli savaveiksmiškumo įgaliojimai, ypač atsižvelgiant į materialių priėmimo sąlygų, galimybių įsidarbinti ir naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis lygmenį ir formą;

3. ragina valstybes nares būti solidaresnes su šalimis, kurios turi daugiau su imigracija susijusių problemų, ir teikti joms ne vien techninę ir (arba) finansinę pagalbą; siekdamas užtikrinti, kad valstybių narių veikla būtų veiksmingesnė, o prieglobsčio prašytojams būtų suteikta aukšto lygio apsauga, ragina Komisiją ištirti galimybę siūlyti Europos išlaidų paskirstymo priemonę;

4. ragina Komisiją sukurti nuolatinę apsilankymų ir tikrinimų sistemą; pageidauja, kad Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas tęstų savo apsilankymus ir užtikrintų, kad būtų laikomasi Bendrijos teisės aktų nuostatų dėl priėmimo sąlygų;

Priėmimas

5. apgailestauja, kad kai kurių valstybių narių įrengti atviri apgyvendinimo centrai per maži ir jų nepakanka poreikiams patenkinti;

6. reikalauja, kad prieglobsčio prašytojai ir imigrantai dažniausiai būtų priimami atviruose priėmimo centruose, mano, kad prieglobsčio prašytojai yra ypatingai pažeidžiami ir jiems neturėtų būti atimama laisvė;

7. primena įpareigojimą valstybėms narėms užtikrinti galimybes naudotis prieglobsčio prašymo procedūromis;

8. mano, kad būtina rasti pusiausvyrą greitai vykdant procedūras, nagrinėjant uždelstus prašymus ir teisingai priimant sprendimus dėl kiekvieno konkretaus atvejo, ypač vykdant pagreitintas procedūras;

Galimybė gauti informaciją ir teisė į vertimą žodžiu

9. pažymi, kad didžioji dalis informacijos apie procedūras yra rašytinė, o terminai trumpi, todėl gali kilti supratimo sunkumų ir tai gali kliudyti prieglobsčio prašytojams veiksmingai pasinaudoti savo teisėmis pateikti prašymą; reikalauja, kad prieglobsčio prašytojams ir imigrantams būtų sudaryta galimybė naudotis keliomis kalbomis išleistomis brošiūromis, kuriose būtų išaiškintos visos jų teisės; ragina valstybes nares taip pat numatyti kitus informacijos teikimo būdus, įskaitant informacijos teikimą žodžiu ar televizijos priemones;

10. reiškia susirūpinimą dėl to, kad trūksta vertėjų žodžiu, taip pat ir oficialių pokalbių metu; primygtinai prašo valstybių narių užtikrinti, kad vertimo žodžiu paslaugos būtų visiems prieinamos ir nemokamos, o prireikus teikiamos telefonu;

11. skatina valstybes nares pasinaudoti Europos pabėgėlių fondo teikiama finansine parama norint pagerinti galimybes gauti informaciją ir ypač padidinti kalbų, kuriomis teikiama informacija ar rengiamos pagalbinės informacijos priemonės, skaičių;

Teisinė pagalba

12. apgailestauja dėl to, kad susidaro įspūdis, jog ribojamos prieglobsčio prašytojų ir imigrantų galimybės gauti nemokamą teisinę pagalbą ir kad kartais tik pateikiamas advokatų pavardžių sąrašas, ir dėl to pakankamai finansinių išteklių neturintys asmenys lieka be pagalbos;

13. primena, kad dėl sunkumų susisiekti su išoriniu pasauliu sulaikytiems asmenims ypač sunku rasti tinkamą teisinę pagalbą;

14. atkreipia dėmesį į tai, kad išlaikyti advokatų pagalbos tęstinumą dar sunkiau tais atvejais, kai sulaikytieji kilnojami iš vieno priėmimo ar sulaikymo centro į kitą;

15. palankiai vertina Jungtinių Tautų pabėgėlių reikalų vyriausiojo komisaro ir nevyriausybinių organizacijų (NVO) teikiamą teisinę pagalbą, tačiau mano, kad tokia pagalba negali pakeisti valstybių atsakomybės;

16. ragina valstybes nares visiems prieglobsčio prašytojams ir imigrantams užtikrinti nemokamą, veiksmingą ir visiems prieinamą teisinę pagalbą;

Galimybė naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis

17. apgailestauja, kad daugelyje aplankytų sulaikymo centrų prieglobsčio prašytojai ir migrantai nuolat skundėsi nepakankama ir netinkama sveikatos priežiūra, kad sunku susitikti su gydytojais ar bendrauti su jais, ypatingai nėščioms moterims ir kankinimų aukoms reikalingos priežiūros ir vaistų stoka;

18. prašo valstybių narių teikti daugiau medicininių paslaugų, nei šiuo metu, siekiant teikti ne vien skubią medicininę pagalbą, bet ir užtikrinti psichologinę pagalbą;

Galimybė įsidarbinti

19. ragina Komisiją pasiūlyti iš dalies pakeisti Direktyvos 2003/9/EB 10 straipsnį norint sudaryti geresnes galimybes patekti į darbo rinką;

20. reikalauja, kad valstybės narės netaikytų teisinių ar administracinių apribojimų, kuriais būtų varžomos galimybės įsidarbinti;

NVO pagalba

21. pripažįsta, kad asociacijos atlieka didelį darbą teikdamos pagalbą prieglobsčio prašytojams ir neteisėtiems migrantams;

22. reikalauja, kad valstybės narės nesudarytų teisinių ar administracinių kliūčių ir užtikrintų asociacijoms galimybes susitikti su prieglobsčio prašytojais ir neteisėtais migrantais, įskaitant tuos, kurie yra sulaikymo centruose;

Sulaikymas

23. apgailestauja, kad valstybės narės vis dažniau naudoja sulaikymo priemonę; primena, kad sulaikymas turėtų būti naudojamas tik kaip kraštutinė priemonė, kai manoma, kad visos kitos su laisvės atėmimu nesusijusios priemonės nedavė laukiamų rezultatų, jis turėtų būti naudojamas siekiant apibrėžto tikslo (pavyzdžiui, išsiųsti) ir turėtų baigtis šį tikslą pasiekus;

24. primena, kad pagal Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 5 straipsnį suteikiama teisė apskųsti laisvės atėmimo priemonę; reikalauja, kad visiems sulaikytiems trečiųjų šalių piliečiams būtų sudarytos sąlygos pateikti tokį skundą;

25. reiškia susirūpinimą dėl sąlygų, kuriomis kalinami neteisėti migrantai ir prieglobsčio prašytojai, kurie nėra padarę nusikaltimo; reikalauja, kad siekiant užtikrinti šių asmenų apsaugą jie būtų laikomi atskiruose pastatuose;

26. sunerimęs dėl apgailėtinos kai kurių sulaikymo centrų būklės ir higienos trūkumo juose; primena, kad įpareigojimo deramai priimti turi būti laikomasi ir atsižvelgiant į sulaikytuosius asmenis; reikalauja, kad visi reikalavimų neatitinkantys centrai būtų kuo skubiau uždaryti;

27. konstatuoja, kad dažnai dėl įkalinimo sąlygų pasunkėja galimybės naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, o ypač gauti psichologinę pagalbą, prašo valstybių narių sulaikymo centruose dieną ir naktį užtikrinti tinkamą ir nepriklausomą sveikatos priežiūros pagalbą, taip pat psichologinę pagalbą;

28. ragina valstybes nares pagerinti galimybes susisiekti su išorės pasauliu, tai yra leisti būti reguliariai lankomiems, padidinti galimybes naudotis telefonu ir visuose centruose sudaryti galimybes naudotis internetu;

Nelydimi nepilnamečiai ir šeimos

29. primena, kad bet koks dėl nepilnamečio vaiko priimtas sprendimas ar priemonė turėtų būti grindžiamas vaiko interesais pagal Vaiko teisių konvenciją;

30. reikalauja iš principo uždrausti nepilnamečių migrantų ir prieglobsčio prašytojų sulaikymą ir nepilnamečius kartu su tėvais leisti sulaikyti tik išimtiniais atvejais ir tik siekiant apsaugoti svarbiausius vaiko interesus;

31. ragina valstybes nares, kurios dar nepasirašė ir neratifikavo Vaiko teisių konvencijos, be išlygų tai padaryti;

32. primena, kad visi nepilnamečiai, nesvarbu, ar jie gyvena savo kilmės šalyje, ar kitur, turi teisę mokytis; reikalauja, kad valstybės narės užtikrintų šią teisę nepilnamečiams, įskaitant sulaikytuosius nepilnamečius; reikalauja, kad, siekiant užtikrinti geresnę vaikų ir jų šeimų integraciją, galimybės mokytis būtų suteiktos vietos bendruomenėje, netaikant jokių formų administracinių apribojimų, kuriais nepilnamečiai užsieniečiai būtų atskiriami nuo bendruomenės;

33. primena, kad nepilnamečiai turi teisę į jų amžiui tinkamas pramogas, ir prašo valstybių narių užtikrinti šią teisę visiems vaikams, įskaitant ir sulaikytuosius vaikus;

34. prašo valstybių narių užtikrinti, kad nelydimi nepilnamečiai ir šeimos, įskaitant sulaikytuosius, būtų apgyvendinti atskiruose centruose norint išvengti bendro gyvenimo kartu su kitais suaugusiaisias ir užtikrinti saugią aplinką;

35. pageidauja, kad visiems su nelydimais nepilnamečiais dirbantiems asmenims būtų rengiami specialūs mokymai, susiję su vaikų padėties klausimais;

Nelydimi nepilnamečiai

36. reikalauja, kad norint užtikrinti nelydimų nepilnamečių apsaugą kiekvienam nelydimam nepilnamečiui būtų paskirtas nepriklausomas teisėtas globėjas; prašo tiksliai apibrėžti teisėto globėjo įgaliojimus ir vaidmenį;

37. ragina Komisiją apibrėžti įpareigojimus nustatyti Europos Sąjungoje gyvenančių šeimos narių tapatybę ir juos surasti siekiant užtikrinti, kad nelydimas nepilnametis galėtų prisijungti prie savo šeimos nario, jei tai atitinka jo interesus;

38. sunerimęs dėl to, kad dingsta nelydimi nepilnamečiai; siekdamas kovoti su šiuo reiškiniu ragina Komisiją ir valstybes nares parengti darnią su nelydimų nepilnamečių tapatybės

nustatymu ir jiems teikiama pagalba susijusią duomenų, taip pat ir statistinių, rinkimo sistemą;

39. ragina Komisiją ir valstybes nares sukurti darnų ir patikimą nelydimų nepilnamečių tapatybės nustatymo mechanizmą ir bendras amžiaus užginčijimo taisykles; primena, kad vykstant amžiaus užginčijimo procedūrai ir iki jos pabaigos remiantis atsargumo principu atitinkamas asmuo turi būti laikomas nepilnamečiu ir su juo elgiamasi atitinkamai;

Šeimos

40. primena, kad Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (CEDH) 8 straipsnyje užtikrinama teisė į privatų ir šeimos gyvenimą; ragina valstybes nares saugoti šeimos vientisumą;

41. ragina valstybes nares prieš vykdant šeimų su nepilnamečiais vaikais sulaikymą apsvarstyti, ar nėra kitų tinkamų priemonių, išskyrus laisvės atėmimą, ir sulaikyti tik įrodžius, kad jos nėra veiksmingos;

42. pageidauja, kad prieglobsčio prašančioms šeimoms būtų teikiamos pagalbos šeimoms paslaugos, paslaugos vaikams ir specializuotos vaikų sveikatos priežiūros konsultacijos;

Ypač pažeidžiami asmenys

43. ragina Komisiją apibrėžti bendras privalomas pažeidžiamų asmenų, ypač kankinimo ar prekybos žmonėmis aukų, nustatymo normas;

44. mano, kad joks pažeidžiamas asmuo dėl savo išskirtinės padėties neturi būti sulaikomas, kadangi tai gali labai paveikti jo būseną;

45. ragina valstybes nares užtikrinti, kad pažeidžiamiems asmenims ir kankinimų aukoms būtų teikiama specializuota, ypač psichologinė, pagalba siekiant užtikrinti jų saugumą; reikalauja, kad visiems su pažeidžiamais asmenimis bendraujantiems darbuotojams, įskaitant darbuotojus, atsakingus už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, būtų rengiami specialūs mokymai;

Dublino sistema

46. sunerimęs dėl to, kad taikant Dublino sistemą didėja sulaikytųjų asmenų skaičius ir kad kai kuriose valstybėse narėse beveik nuolat taikomos laisvės atėmimo priemonės; pageidauja, kad asmenys nebūtų sulaikomi, jei valstybė narė nėra įrodžiusi tikro pabėgimo pavojaus;

47. apgailestauja, kad kai kurios valstybės narės vietoj Dublino sistemos nustatytų asmenų priėmimo galimybių taiko siauresnes priėmimo normas; ragina Komisiją aiškiai nustatyti, kad Direktyva 2003/9/EB turi būti taikoma taip pat šiems asmenims siekiant užtikrinti, kad jie galėtų naudotis visomis savo teisėmis;

48. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.